ІНТЕРВ'Ю 06.11.2026 | Майкл Бахараїн

«Такого в Америці ще не було»

Майкл Бахараїн про перемогу демократів, майбутню боротьбу за політичний курс партії та про те, як їм повернути Білий дім

Демократи здобули переконливу перемогу на проміжних виборах, отримавши більшість і в Палаті представників, і в Сенаті. Чим пояснюється їхній успіх?

Гадаю, головний висновок із результатів проміжних виборів полягає в тому, що це був референдум щодо Дональда Трампа. Трамп прийшов до влади лише два роки тому на хвилі невдоволення високою вартістю життя та масовою міграцією – значною мірою тими самими проблемами, з якими Європа стикається останніми роками. І, схоже, він досить швидко розтратив цей політичний капітал. Він запровадив мита, які сприяли подальшому зростанню вартості життя. Замість того щоб просто спробувати взяти під контроль південний кордон, він розгорнув вкрай агресивну кампанію за участю ICE, під час якої постраждало чимало американських громадян. Але, вважаю, його коаліцію по-справжньому зруйнувала війна в Ірані. Однією з головних обіцянок його президентської кампанії було: «Більше жодних нових воєн». І він порушив цю обіцянку. Саме це перетворило «синю хвилю» – хороший результат демократів на проміжних виборах – на справжнє «синє цунамі».

Що ці результати говорять про підтримку демократів серед американських виборців? Чи може партія претендувати на мандат для реалізації своєї політичної програми?

На місці демократів я б дуже обережно ставився до цієї перемоги. Судячи з усього, це був скоріше мандат проти Трампа, ніж на підтримку демократів та їхнього порядку денного. Навіть серед тих, хто проголосував, більшість, як і раніше, не відчуває симпатії до Демократичної партії. А якщо розглядати електорат загалом, включно з тими, хто не прийшов на вибори, демократи все ще користуються досить низькою популярністю. Тому, гадаю, вони стали своєрідним каналом, через який люди висловили

невдоволення Трампом. В американській двопартійній системі, якщо ви розчаровані в Трампі й хочете висловити невдоволення, єдиний реальний варіант – проголосувати за демократа.

Отже, демократи здобули значну перемогу, але їм ще багато чого належить зробити. Лише два роки тому вони втратили владу у Вашингтоні, і відтоді їм було важко повернути довіру виборців. Тепер їм потрібно знову виправдати цю довіру. Це означає, що слід виконувати ті передвиборчі обіцянки, які спрацювали: зосередитися на вартості життя, встановити правила використання штучного інтелекту та боротися з корупцією. При цьому після лише одних виборів не слід захоплюватися надмірно амбіційним порядком денним.

Тепер, отримавши нові позиції в Конгресі, демократи можуть більш прямо протистояти Трампу. Якими мають бути їхні пріоритети на найближчі два роки? І яких помилок їм слід уникати?

Цікаво, що в ніч виборів президент Трамп дав зрозуміти, що готовий до міжпартійної співпраці з демократами щодо деяких важливих питань, зокрема імміграції та, можливо, реформи виборчого законодавства. На мою думку, демократам було б розумно прийняти цю пропозицію.

Відновивши контроль над Палатою представників і Сенатом, демократи тепер ставлять собі за мету повернення до Білого дому. Але електорат на виборах 2028 року буде зовсім не таким, як на цих проміжних виборах. Голосуватимуть інші люди, і їхні очікування будуть іншими. Тому демократам потрібно показати виборцям, які не є переконаними прихильниками партії, як виглядала б ситуація, якби вони отримали повну владу.

З початку пандемії COVID-19 головними питаннями для людей залишаються вартість життя та економіка. Люди відчувають це на власному гаманці, у продуктових магазинах і на заправках; їх також турбує вплив штучного інтелекту на ринок праці. Ще одна важлива тема – охорона здоров'я. Демократам слід зосередитися на цих повсякденних проблемах і показати виборцям, які плани вони мають на найближчі два роки. І якщо Трамп готовий співпрацювати з ними, щоб ухвалити закони, які відчутно покращать життя людей, їм слід скористатися такою можливістю. Якщо виборці відчують поліпшення свого життя, у майбутньому демократи мають отримати за це політичні дивіденди.

Нове покоління прогресивних політиків набуває дедалі більшого впливу в Демократичній партії. Чи є неминучим велике

ідеологічне протистояння між прогресивним і поміркованим крилами?

Гадаю, так. І ми побачимо його, щойно перші кандидати в президенти оголосять про свої кампанії – можливо, ще до кінця цього року, але не пізніше початку наступного. Ця дискусія давно назріла. У 2020 році перемогли помірковані. Джо Байден провів найпоміркованішу кампанію на демократичних праймеріз і виграв. Але частково це сталося тому, що демократичні виборці хотіли кандидата, який, на їхню думку, здатний перемогти Трампа. Тепер Трамп більше не бере участі в перегонах. У 2028 році він не балотуватиметься. Таким чином, вперше з 2016-го, коли змагалися Берні Сандерс і Гілларі Клінтон, партія знову зіткнеться з необхідністю розібратися в цьому внутрішньому конфлікті.

Якщо поглянути на результати, то стає зрозуміло, що помірковані кандидати виступили краще за прогресивних – зокрема щодо очікувань та початкового партійного балансу у своїх штатах. Абдул Ель-Сайєд, Пеггі Фланаган у Міннесоті та Трой Джексон у Мені показали гірші результати, ніж деякі більш помірковані кандидати, які балотувалися навіть у більш консервативних штатах. Це має стати уроком для демократів.

Але це також перший випадок, коли справді прогресивні кандидати перемагають у штатах, де розгорнулася запекла боротьба. Такого в Америці ще не було. Тому прогресисти, безсумнівно, спробують представити це як свою перемогу. Александрія Окасіо-Кортес перед виборами, як відомо, заявила, що якщо Абдул Ель-Сайєд зможе перемогти в Мічигані, прогресисти зможуть перемогти де завгодно. Гадаю, у найближчі кілька років ми станемо свідками того, як розгортатиметься ця боротьба.

Якщо говорити про президентські вибори 2028 року, з якою політичною програмою мають виступити демократи? Чи допоможе їм більш прогресивний порядок денний, чи їм слід наблизитися до політичного центру?

Є чимало свідчень того, що Америка – країна правоцентристських поглядів. Навіть коли демократи здобували значні перемоги по всій країні, виборці в багатьох штатах, включно з тими, де демократи традиційно сильні, відкидали ініціативи, що виносилися на референдум щодо окремих питань і сприймалися як ліберальні, і водночас підтримували більш консервативні пропозиції. Наприклад, у Колорадо та штаті Вашингтон виборці схвалили заходи, що посилюють регулювання питань, пов’язаних із трансгендерними людьми. У Каліфорнії виборці рішуче відкинули запровадження

податку на мільярдерів. Це підтверджує те, що ми вже давно знаємо: американці загалом дотримуються поміркованих поглядів, а з окремих питань навіть дещо схиляються вправо.

Якщо поглянути на трьох успішних кандидатів у президенти від Демократичної партії останніх десятиліть – Джо Байдена у 2020 році, Барака Обаму в 2008-му та Білла Клінтона в 1992-му, – то всі троє сприймалися виборцями як більш поміркування, ніж Демократична партія загалом і їхні республіканські суперники. Тому демократи не хочуть здаватися надто віддаленими від культурних уявлень середньостатистичного виборця. Академічні дослідження підтверджують: коли партії, особливо ті, які Томас Пікетті назвав «брахманськими лівими», надто сильно розходяться з виборцями в культурних питаннях, вони, як правило, стикаються з відповідною реакцією.

Демократам слід зосередитися на вирішенні проблем високої вартості життя та доступності товарів і послуг, а також показати людям, як зробити життя стабільнішим у наш вкрай неспокійний час – чи то через ціни, міграцію чи війну.

Лівоцентристські партії по всій Європі стикаються зі схожими питаннями щодо політичного курсу й того, як відновити зв'язок із виборцями. Які уроки європейські соціал-демократи можуть винести з досвіду демократів у США?

> Що стосується уроків проміжних виборів, на жаль, поки що не впевнений, що їх багато. Трамп перегнув палицю. І демократи цим скористалися.
>
> Зараз люди по всьому світу відчувають, що ситуація вкрай нестабільна, а темп змін просто занадто високий. Праві популісти використовують це, обіцяючи прості рішення. Тому лівоцентристським партіям необхідно діяти на випередження. Насамперед слід визнати побоювання виборців обґрунтованими, а не відмахуватися від них. І потрібно щось із цим робити. Партії, які хочуть уникнути появи власних Трампів чи Ле Пен, повинні передбачати проблеми й вирішувати їх, перш ніж вони стануть реальністю.
>
> *Інтерв'ю провів Ніколаос Ґавалакіс*

Майкл Бахараїн

Майкл Бахараїн (Michael Baharaeen) – головний редактор політичного інформаційного бюлетеня The Long View на платформі Substack.